

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

معاونت آموزش

اداره امتحانات کتبی

بسمه تعالی

امتحانات پایان سال - خرداد ۱۳۸۹

پاسفنامه مدارس قم

پایه :	۲	موضوع :	نحو ۳
تاریخ :	۸۹/۳/۲۲	ساعت :	۱۸

نامه کتاب: شرح سیوطی، از باب اعمال المصداق تا باب التصریف

یک سؤال تشریحی اختیاری است، در صورت پاسخ به همه به سؤال آخر نمره داده نمی‌شود - تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره دارد

تستی:

۱. إن كان أفعل التفضيل ..... ألزم تذكراً وأن يوحداً. ب ۴۴ (ع: ۱: ۲)
 أ. مضافاً أو مجرداً ☐ ب. مضافاً لمنكور أو مجرداً ☒ ج. متصلاً بأل أو مجرداً ☐ د. متصلاً بأل أو بمن ☐
۲. در مثال «یا أيها الطالب ...» کدام گزینه غلط است؟ ب ۹۴
 أ. حذف حرف نداء جائز است ☐ ب. «أی» منادای مضاف است ☒ ج. «أی» منادا و مفعول است ☐ د. بجای «الطالب» می‌توان موصول آورد ☐
۳. اگر فعل مضارع، به اسم خالص عطف شود، .... ج ۱۵۱ (ع: ۱: ۲)
 أ. مرفوع می‌شود فقط ☐ ب. مجزوم می‌شود به «إن مقدره» فقط ☐ ج. منصوب می‌شود به «أن مقدره» فقط ☒ د. رفع و نصب آن جائز است ☐
۴. «زید» در مثال «رأيت زيداً» چگونه حکایت می‌شود؟ الف ۱۹۲ (ع: ۲: ۳)
 أ. من زيداً ☒ ب. من زيداً ☐ ج. منا ☐ د. منو ☐

تشریحی:

۱. در هر یک از مثال‌های زیر، آیا اسم فاعل عمل می‌کند؟ چرا؟ ۱۰۷ (ع: ۳: ۲)
 أ. أضاربُ زيداً عمرواً: ج. عمل می‌کند؛ لأن يقع بعد الاستفهام
 ب. يا طالعاً جبلاً: ج. عمل می‌کند؛ لأن يقع بعد حرف النداء
 ج. هذا ضاربُ زيداً أمس: ج. عمل نمی‌کند؛ چون زمان آن ماضی است.
 د. جاء زيدٌ راكباً فرساً: ج. عمل می‌کند؛ لأن يقع حالاً
۲. أ. نقش «ما» در «نعم ما يقول الفاضل» و «زید» در «نعم الرجل زيد» چیست؟ ۳۶ (ع: ۲: ۲)
 وما مميّز وقيل فاعل - زيدٌ إمّا مبتدأ أو خبر اسم محذوف (أى مبتدأ خبر محذوف مبتدأ محذوف)
۳. منسوب کلمات زیر را بنویسید. ۴۵۶ (ع: ۳: ۲)
 أ. حنيفة: ج. حَنْفِيّ
 ب. طيّب: ج. طَيِّبِيّ
 ج. جُهينة: ج. جُهَنِيّ
 د. طيء: ج. طَيِّبِيّ - طَائِيّ
۴. أ. حروف ندبه را نام ببرید. ب. چه کلماتی صفت برای «أی» منادا واقع می‌شود؟ ۹۴ و ۸۸ (ع: ۱: ۲ و ۱)
 أ. «وا» و «یا».
 ب. ۱. مصحوب ال؛ ۲. اسم الإشارة؛ ۳. اسم الموصول.

۵. فعل مضارع به چه شرطی مؤکد به نون تأکید می‌شود؟ ۱۱۸ (ع: ۱ د: ۲)

آتیا ذا طلب أو شرطاً تالياً إما أو مثبتاً في قسم مستقبلاً.

۶. شش مورد از مواردی را که جواب شرط حتماً باید مقرون به «فاء» باشد، نام ببرید. ۱۵۷ (ع: ۱ د: ۲)

۱. الماضي غير المتصرف. ۲. الماضي لفظاً ومعنى. ۳. المطلوب به فعل أو ترك. ۴ و ۵. الفعل المقرون بالسین أو سوف. ۶ و ۷ و ۸. الفعل المنفی «بلن» أو «ما» أو «إن». ۹. الجملة الاسمية.

* ما قيل أخبر عنه بالذی ليس على ظاهره بل هو مؤول فإنه خبر عن الذی حالكونه مبتدأ قبل استقرّ وسوغ ذلك الإطلاق كونه في المعنى مخبراً عنه.

۷. عبارت را توضیح دهید. ۱۷۰ (ع: ۲ د: ۳)

قول ابن مالك: «ما قيل أخبر عنه بالذی» لا يكون ظاهره مراداً فإنه لا يريد أن يكون «الذی» مخبراً به ومسنداً به بل يريد أن يجعل «الذی» مخبراً عنه ومسنداً إليه ويصحّ هذا التعبير لأنه مخبر عنه في المعنى.

۸. أ. حکم تذکیر و تأنیث «ثلاثة وتسعة وما بينهما إن ركبا مع عشر» چیست؟ ب. عبارت «نزد من دوازده مرد هستند» را به عربی

صحیح بنویسید. ۱۸۱ (ع: ۳ د: ۲)

أ. يذكر للمعدود المؤنث ويؤنث للمعدود المذكّر. ب. عندی اثنا عشر رجلاً.

* «لو» حرف شرط فی مضیّ يقتضی امتناع ما يليه واستلزامه لتاليه من غير تعريض لنفي التالى.

۹. عبارت فوق را در قالب یک مثال، کاملاً توضیح دهید.

«لو» حرف شرط ماضی است که دلالت بر انتفاء شرط دارد - و دیگر اینکه اگر شرط حاصل شود جواب نیز حاصل خواهد شد - اما دلالتی بر نفی تالی ندارد مثلاً در «لو قام زيد لقام عمرو».

«لو» دلالت بر عدم قیام زيد دارد - همچنین اگر زيد بایستد عمرو هم می‌ایستد - اما دلالتی بر عدم قیام عمرو ندارد.